

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
สารบัญแผนที่	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
โจทย์การวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กระบวนการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง	9
ความเข้มแข็งของชุมชน	9
แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง	11
แนวคิดการฟื้นฟูความมั่นคงทางอาหารและการผลิตที่ยั่งยืน ด้วยการฟื้นฟู-	
นิเวศน์วัฒนธรรมของชุมชน (ภาคอีสาน)	21
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR)	27
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR)	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้	35
แนวคิดการแพร่กระจายนวัตกรรมและทฤษฎีการยอมรับ	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	46
การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและประชากรศึกษา	46
ขอบเขตการเก็บข้อมูล	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การดำเนินการและกระบวนการดำเนินการวิจัย	50
การเก็บข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิจัย	60
บริบทชุมชน	60
วิถีการผลิตข้าวในชุมชนบ้านหนองขามพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	81
พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	81
วิถีการผลิตข้าวของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	86
รูปแบบการผลิตข้าวที่สามารถนำไปสู่การพึ่งตนเองทางด้านการผลิต	96
ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตข้าวของชุมชนในปัจจุบัน	96
รูปแบบการผลิตข้าวที่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองทางด้านการผลิต	99
กระบวนการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนสู่การพึ่งตนเอง	105
เงื่อนไข/ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย	111
สรุปบทเรียนจากการทำงานวิจัย	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	115
อภิปรายผลการศึกษา	121
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	128
ปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัย	129
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	130
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก ก	136
ภาคผนวก ข	146
ประวัติผู้เขียน	149

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบระหว่างการวิจัยวิชาการกับการวิจัยแบบ PAR	29
2 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3 เปรียบเทียบวิธีการผลิตข้าวระหว่างอดีตกับปัจจุบัน	95
4 สภาพพื้นที่นาของเกษตรกร ทั้ง 45 ครัวเรือน	96
5 วิธีการปลูกข้าว (ทำนา) ของเกษตรกรบ้านหนองขามพัฒนา จำนวน 45 ครัวเรือน	97
6 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตระหว่างการทำนาดำกับนาหว่าน (โดยเฉลี่ย)	98
7 สถานะทางเศรษฐกิจ ทั้ง 45 ครัวเรือน (ปีการผลิต 2550)	99
8 ต้นทุนการผลิตข้าวของบ้านหนองขามพัฒนา ทั้ง 45 ครัวเรือน	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1-2	เขียน Mind map นำเสนอต้นเหตุของปัญหาสำหรับรู้สถานการณ์ปัญหา	106
3-4	บรรยายภาพในการระดมความคิดเห็น จัดเวทีแลกเปลี่ยน	106
5-6	การศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้	107
7-10	บรรยายภาพการอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการพึ่งตนเอง	108

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	26
3 แนวคิดในการสนับสนุนงานวิจัย	33
4 ประเด็นหลักในการศึกษา	45
5 กระบวนการวิจัยและกิจกรรม	52
6 ปฏิทินวัฒนธรรมของบ้านหนองขามพัฒนา	80
7 ผังประวัติศาสตร์ชุมชน “บ้านหนองขามพัฒนา” (Timeline)	84
8 ปฏิทินการผลิตของบ้านหนองขามพัฒนา (การทำนา) ในปัจจุบัน	103
9 รูปแบบและแนวทางการผลิตข้าวของชุมชน	105

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1 แผนที่บ้านหนองขามพัฒนา	62
2 ภาพตัดขวาง ทรัพยากรที่มีในชุมชน “บ้านหนองขามพัฒนา” ในปัจจุบัน	69
3 ทรัพยากรในอดีต 60 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2490)	70
4 ทรัพยากรในปัจจุบัน (พ.ศ.2551)	71

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved